

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการเรียนและวิธีการแก้ปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2532 จากโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 จำนวน 387 คน

ขั้นตอนในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาจากการสุ่มประชากรด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ขั้นตอนการสุ่มดำเนินการดังนี้

1. สุ่มจังหวัดด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับสลากจังหวัดที่อยู่ในเขตการศึกษา 6 มาเพียง 4 จังหวัด แล้วนำรายชื่อของโรงเรียนในจังหวัดทั้ง 4 มาจับสลากอีก โดยแยกเป็นโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง และโรงเรียนในอำเภออื่น สุ่มโรงเรียนจังหวัดละ 2 โรงเรียน รวม 8 โรงเรียน

2. สุ่มห้องเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีจับสลากได้ชั้นละ 1 ห้องเรียน

3. สุ่มนักเรียนที่คิดว่าตนเองมีปัญหาการเรียน นักเรียนที่สุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่างต้องมีลักษณะตามเกณฑ์ทั้ง 3 ประการ คือ

1. นักเรียนรับรู้ว่าตนเองมีปัญหาการเรียน โดยดูคำตอบจากการตอบแบบสำรวจปัญหาการเรียน

2. ครูประจำชั้นหรือครูผู้สอนมีความเห็นว่านักเรียนคนนั้นมีปัญหาในการเรียน โดยผู้วิจัยสอบถามจากครูประจำชั้น หรือครูผู้สอนของนักเรียน

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 480 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนทุกข้อ
 กระทั่งคำถามจำนวน 387 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.62 ซึ่งถือเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แจกแบบสอบถามและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนก
 ตามเพศ และระดับชั้น

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถาม			จำนวนแบบสอบถาม ที่ได้รับคืน			จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย			ร้อยละของ กลุ่มตัวอย่าง
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
ม. 1	80	80	160	80	80	160	76	54	130	81.25
ม. 2	80	80	160	78	76	154	62	60	122	76.25
ม. 3	80	80	160	74	77	157	63	72	135	84.37
รวม	240	240	480	232	233	471	201	186	387	80.62

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

แบบสอบถามปัญหาการเรียนและวิธีการแก้ปัญหาการเรียน สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ ได้แก่ เพศ ระดับชั้น อายุ ผลการเรียนและรายวิชาที่นักเรียนมีปัญหาการเรียน
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับสาเหตุปัญหาการเรียนและวิธีการแก้ปัญหาการเรียน แบ่งตามรายวิชา 5 รายวิชา คือ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และ สังคมศึกษา เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scales) แบ่งระดับความมากน้อยของปัญหา

การเรียนเป็น 4 ระดับ คือเป็นสาเหตุปัญหาน้อยที่สุด เป็นสาเหตุปัญหาน้อย เป็นสาเหตุปัญหา
มากและเป็นสาเหตุปัญหามากที่สุด แบ่งระดับวิธีการแก้ปัญหาการเรียนเป็น 4 ระดับ คือ วิธี
การแก้ปัญหาที่ใช้บ่อยที่สุด วิธีแก้ปัญหาที่ใช้บ่อย วิธีแก้การปัญหาที่ใช้มากและวิธีการแก้ปัญหา
ที่ใช้มากที่สุด ตามลำดับ

3. แบบสอบถามปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เป็นแบบ
มาตรประมาณค่า แบ่งระดับความมากน้อยของปัญหาเป็น 4 ระดับ คือเป็นสาเหตุปัญหาน้อยที่สุด
เป็นสาเหตุปัญหาน้อย เป็นสาเหตุปัญหามาก และเป็นสาเหตุปัญหามากที่สุด วิธีการแก้ปัญหา
เกี่ยวกับเพื่อนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน แบ่งระดับวิธีการแก้ปัญหาเป็น 4 ระดับ คือ
วิธีแก้ปัญหาที่ใช้บ่อยที่สุด วิธีการแก้ปัญหาที่ใช้บ่อย วิธีการแก้ปัญหาที่ใช้มาก และวิธีแก้ปัญหา
ที่ใช้มากที่สุด ตามลำดับ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก. แบบสอบถามปัญหาการเรียนและวิธีการแก้ปัญหการเรียน

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนและวิธีการแก้ปัญห
การเรียน

2. การสำรวจปัญหาขั้นต้น (Pilot Study) ผู้วิจัยสร้างแบบสำรวจปัญหา
การเรียนและวิธีการแก้ปัญหการเรียน เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาการเรียน
 4 ด้าน คือ ด้านการเรียน ด้านความสัมพันธ์กับครูและเพื่อน ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
 และด้านอื่น ๆ ที่นักเรียนจะเป็นผู้ระบุ แล้วนำไปสอบถามนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่ไม่ใช่
 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นให้ครอบคลุมทุกเพศ ทุกระดับชั้น โดยให้
 นักเรียนระบุปัญหาการเรียนและวิธีการแก้ปัญหการเรียนด้านละ 4 คำตอบ รวบรวมปัญหาที่
 สำรวจได้แจกแจงความถี่ของรายการปัญหาแต่ละด้าน คัดเลือกปัญหาที่มีผู้มีความเห็นสอดคล้อง
 กันร้อยละ 50 ขึ้นไปเพื่อนำมาสร้างเป็นรายการปัญหาและวิธีการแก้ปัญหการเรียนในรูปแบบ
 สอบถาม สำหรับการสร้างปัญหาเฉพาะในแต่ละหมวดวิชา ผู้วิจัยศึกษาเพิ่มเติมจากงานวิจัยที่
 เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา ศึกษาจุดประสงค์รายวิชาและเนื้อหา
 ที่เรียนในแต่ละระดับชั้น รวมทั้งจากการสัมภาษณ์นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่ตอบแบบสำรวจ
 ปัญหาขั้นต้น

3. สร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scales) ตามความ
 มากน้อยของปัญหา 4 ระดับ และความมากน้อยของวิธีการแก้ปัญหา 4 ระดับ สำหรับสาเหตุ
 ปัญหาการเรียนและวิธีการแก้ปัญหาการเรียน ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
 รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ซึ่ง
 เป็นศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 6 พิจารณาความเหมาะสมในการใช้ภาษาและ
 ความครอบคลุมเนื้อหาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขและทดลองใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 ในเขตการศึกษา 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเข้าใจทางภาษา แล้วนำปรับปรุง
 แก้ไข

การหาความเที่ยงของแบบสอบถามใช้วิธีแบบสอบซ้ำ (Test-Retest Reliability)
 โดยเว้นช่วงจากการทดสอบครั้งที่ 1 เป็นเวลา 2 สัปดาห์ทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเดิม
 จำนวน 30 คน นำผลจากการทดสอบทั้ง 2 ครั้ง คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
 (Pearson Product Moment Correlation) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามดังนี้

ปัญหาการเรียนและวิธีการแก้ปัญหการเรียนวิชาคณิตศาสตร์	ได้ค่าความเที่ยง 0.88
ปัญหาการเรียนและวิธีการแก้ปัญหการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ	ได้ค่าความเที่ยง 0.86
ปัญหาการเรียนและวิธีการแก้ปัญหการเรียนวิชาภาษาไทย	ได้ค่าความเที่ยง 0.68
ปัญหาการเรียนและวิธีการแก้ปัญหการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์	ได้ค่าความเที่ยง 0.96
ปัญหาการเรียนและวิธีการแก้ปัญหการเรียนวิชาสังคมศึกษา	ได้ค่าความเที่ยง 0.68
ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน	ได้ค่าความเที่ยง 0.70
ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมใน โรงเรียน	ได้ค่าความเที่ยง 0.69
วิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนและสภาพแวดล้อมใน โรงเรียน	ได้ค่าความเที่ยง 0.63

ได้เป็นแบบสอบถามปัญหาการเรียน และวิธีการแก้ปัญหการเรียน ประกอบด้วย
 ปัญหาการเรียนรายวิชาต่าง ๆ แบ่งตามสาเหตุปัญหาที่มาจากตัวนักเรียน จำนวน 13 ข้อ
 สาเหตุปัญหาที่มาจากตัวครู 14 ข้อ ปัญหาการเรียนเฉพาะรายวิชาของนักเรียน จำนวน 23
 ข้อ พฤติกรรมการการสอนเฉพาะรายวิชาของครู จำนวน 24 ข้อ วิธีการแก้ปัญหการเรียน
 24 ข้อ ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำนวน 16 ข้อ และวิธีการแก้
 ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำนวน 9 ข้อ รวมทั้งสิ้นจำนวน 123 ข้อ

การตรวจให้คะแนน

1. แบบสอบถามปัญหาการเรียนกำหนดให้นักเรียนเลือกตอบเฉพาะรายวิชาที่นักเรียนมีปัญหาการเรียน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1.1 สาเหตุปัญหาการเรียน

หมายเลข 4	หมายถึง	เป็นสาเหตุปัญหาการเรียนมากที่สุดให้ 4 คะแนน
หมายเลข 3	หมายถึง	เป็นสาเหตุปัญหาการเรียนมาก ให้ 3 คะแนน
หมายเลข 2	หมายถึง	เป็นสาเหตุปัญหาการเรียนน้อย ให้ 2 คะแนน
หมายเลข 1	หมายถึง	เป็นสาเหตุปัญหาการเรียนน้อยที่สุดจนเกือบไม่เป็นสาเหตุให้ 1 คะแนน

1.2 วิธีการแก้ปัญหาการเรียน

หมายเลข 4	หมายถึง	วิธีการแก้ปัญหาการเรียนมากที่สุดให้ 4 คะแนน
หมายเลข 3	หมายถึง	วิธีการแก้ปัญหาการเรียนมาก ให้ 3 คะแนน
หมายเลข 2	หมายถึง	วิธีการแก้ปัญหาการเรียนน้อย ให้ 2 คะแนน
หมายเลข 1	หมายถึง	วิธีการแก้ปัญหาการเรียนน้อยที่สุดจนเกือบไม่ได้ใช้เลย 1 คะแนน

1.3 แบบสอบถามปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การตรวจให้คะแนน คือ ตอบเป็นสาเหตุมากที่สุด ให้ 4 คะแนน ตอบเป็นสาเหตุมาก ให้ 3 คะแนน ตอบเป็นสาเหตุน้อย ให้ 2 คะแนน ตอบเป็นสาเหตุน้อยจนเกือบไม่เป็นสาเหตุ ให้ 1 คะแนน การตรวจให้คะแนนวิธีการแก้ปัญหาการเรียนเกี่ยวกับเพื่อนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ตอบใช้มากที่สุด ให้ 4 คะแนน ตอบใช้มาก ให้ 3 คะแนน ตอบใช้น้อย ให้ 2 คะแนน ตอบใช้น้อยที่สุดจนเกือบไม่ได้ใช้เลยให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความค่ามัชฌิมเลขคณิต

การแปลความค่ามัชฌิมเลขคณิตที่คำนวณได้ ผู้วิจัยกำหนดความหมายตามขอบเขตค่ามัชฌิมเลขคณิต ดังนี้

3.50 - 4.00	หมายถึง	เป็นสาเหตุปัญหาการเรียนมากที่สุด/วิธีการแก้ปัญหาการเรียนที่ใช้มากที่สุด
2.50 - 3.49	หมายถึง	เป็นสาเหตุปัญหาการเรียนมาก/วิธีการแก้ปัญหาการเรียนที่ใช้มาก
1.50 - 2.49	หมายถึง	เป็นสาเหตุปัญหาการเรียนน้อย/วิธีการแก้ปัญหาการเรียนที่ใช้น้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	เป็นสาเหตุปัญหาการเรียนน้อยที่สุด/วิธีการแก้ปัญหาการเรียนที่ใช้น้อยที่สุด

ในการวิจัยครั้งนี้ รายงานผลสิ่งที่เป็นปัญหาการเรียนมากตั้งแต่ค่ามัชฌิมเลขคณิต 2.50 ขึ้นไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ก. การเตรียมก่อนเก็บข้อมูล

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 6 เพื่อขอความร่วมมือจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 6 ในการเก็บข้อมูลวิจัย
2. เข้าพบผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้
3. ติดต่อขอความร่วมมือโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อกำหนดวัน เวลาและห้องเรียนที่จะทำการตอบแบบสอบถามและแบบบันทึกปัญหาการเรียน
4. ขอความร่วมมือจากอาจารย์แนะแนว อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์ผู้สอนประจำรายวิชาต่าง ๆ ในแต่ละระดับชั้นในการพิจารณาคัดเลือกนักเรียนที่มีปัญหาการเรียนในรายวิชาต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้วิจัย ยังได้ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับนักเรียนที่มีปัญหาการเรียนจากฝ่ายทะเบียนและวัดผลของ โรงเรียนประกอบการพิจารณา

ข. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามปัญหาการเรียน และวิธีการแก้ปัญหาการเรียน ประกอบด้วย ปัญหาการเรียนรายวิชาต่าง ๆ วิธีการแก้ปัญหาการเรียน ปัญหาเพื่อน และ

สภาพแวดล้อมในโรงเรียน วิธีการแก้ปัญหาเพื่อนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง

2. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 28 ตุลาคม 2532 ถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2532

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS_x โดยนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบวิเคราะห์โดยวิธีการหาค่าร้อยละ เสนอเป็นตารางและความเรียง

2. ข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุปัญหาการเรียน วิเคราะห์ แยกเป็น 5 รายวิชา คือ วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษา โดยแบ่งสาเหตุปัญหาการเรียนเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- 2.1 สาเหตุปัญหาการเรียนที่เนื่องมาจากตัวนักเรียน
- 2.2 สาเหตุปัญหาการเรียนที่เนื่องมาจากครู
- 2.3 สาเหตุปัญหาการเรียนที่เนื่องมาจากเพื่อน
- 2.4 สาเหตุปัญหาการเรียนที่เนื่องมาจากสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการเรียนแต่ละปัญหาจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

3. ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาการเรียน วิเคราะห์ วิธีการแก้ปัญหาการเรียน แยกเป็นรายวิชา โดยแบ่งวิธีการแก้ปัญหาการเรียนเป็น 3 ด้าน คือ วิธีการแก้ปัญหขณะเรียน วิธีการแก้ปัญหาเมื่อสอบไม่ผ่าน และวิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวิธีการปัญหาการเรียนในแต่ละรายวิชาตามตัวแปรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด